

LITTERATURA *Serpentium*

JAARGANG 37
NUMMER 4

VOLUME 37
ISSUE 4

EUROPESE SLANGENVERENIGING - EUROPEAN SNAKE SOCIETY

INHOUDSOPGAVE

■ ARTIKELEN

Vijftig jaar op de RED-list! Het verhaal achter de San Francisco kousenbandslang _____ 151
Herman Bruyndonckx

Alsof er branden geblust worden: _____ 179
het van uitroeiing redden van een verborgen bedreigde slang
Pálvi Salo

■ RUBRIEKEN

Voorwoord _____ 148

Leuk om te weten _____ 201
En toen waren er nog maar achttien...
Marcel van der Voort

Index jaargang 37 _____ 207

CONTENTS

■ ARTICLES

Fifty years on the RED-list! The story behind the San Francisco gartersnake _____ 151
Herman Bruyndonckx

Like putting out fires: _____ 179
saving a secretive endangered snake from extinction
Päivi Salo

■ COLUMNS

Foreword _____ 148

Nice to know _____ 201
And then there were only eighteen...
Marcel van der Voort

Index volume 37 _____ 207

VOORWOORD

FOREWORD

De Europese Slangenvereniging heeft met enkele andere internationale herpetologische verenigingen een symbiotische afspraak gemaakt over een uitwisseling van de wederzijdse tijdschriften. Zo komt *Litteratura Serpentium* o.a. in Finland terecht, in ruil waarvoor wij periodiek *Herpetomania* ontvangen, het tijdschrift van de gelijknamige Finse vereniging voor herpetologie. Hoewel ons Fins niet overhoudt, zien we aan de illustraties meestal wel waar een artikel over gaat; een enkele keer bevestigt een korte samenvatting in het Engels aan het einde van een bijdrage het gelijk van onze veronderstelling.

Behalve deze omstandigheid is er ook nog de factor toeval. Deze laatste heeft ervoor gezorgd dat dit afsluitende nummer van de 37ste jaargang met recht een themanummer genoemd mag worden. Het toeval wilde immers dat Herman Bruyndonckx de redactie, na een incubatieperiode van maar liefst tien jaar, een prestigieuze bijdrage stuurde over een ernstig bedreigde kousenbandslang, *Thamnophis sirtalis tetrataenia*, de San Francisco kousenbandslang. Zijn artikel illustreert het gemak waarmee menselijk ingrijpen de teloorgang van een populatie kan bewerkstelligen en hoe moeizaam de weg terug naar herstel verloopt.

Datzelfde toeval wilde, dat kort daarna *Herpetomania* bij ons in de bus viel. Pålvi Salo bleek hierin een noodkreet te slaken over *Thamnophis rufipunctatus*, die eveneens ernstig bedreigd wordt. De redacties waren het er snel over eens, dat de uitwisseling van de abonnementen ondersteund moest worden met een uitruil van artikelen. Pålvi had zijn bijdrage aanvankelijk al in het Engels geschreven en later in het Fins vertaald, dus een tijdrovende vertaalslag over verschillende sporen was ge-

The European Snake Society has made a symbiotic agreement with several other international herpetological societies about the mutual exchange of journals. *Litteratura Serpentium* will e.g. be distributed in Finland and on our part we will periodically receive *Herpetomania*, the journal of the homonymous Finnish society for herpetology. Although our knowledge of the Finnish language is inadequate, we can mostly derive the content of an article by looking at the illustrations; occasionally a short English abstract included at the end of a contribution confirms our presumptions.

Apart from this, a coincidental matter occurred. The latter has turned the last issue of the 37th volume into a theme issue. By chance Herman Bruyndonckx has submitted a prestigious contribution about the critically endangered gartersnake, *Thamnophis sirtalis tetrataenia*, the San Francisco gartersnake, after an incubation period of at least ten years. His article illustrates that human interference may lead to the decline of a population and how challenging the restoration of such an affected population can be.

Shortly after, the arrival of *Herpetomania* was added to the same coincidental situation. Pålvi Salo expressed a call for help about *Thamnophis rufipunctatus* in the received issue of the journal, a species that is equally threatened. The editorial boards quickly agreed that the interchange of subscriptions should be supported with an exchange of articles. As Pålvi had initially written his contribution in English and translated it to Finnish afterwards, time-consuming efforts involving multiple translations could be averted. Consequently, the gartersnake is the prominent principal actor in this issue and fully deserves this role.

lukkig niet nodig. En zo komt het dat de kousenbandslang in deze aflevering prominent in de spotlight is komen te staan, een aandacht die ze ten volle verdient.

Meer bedreigd nog dan de kousenbandslangen waarover Bruyndonckx en Salo rapporteren, is de Saint Lucia racer, *Erythrolamprus ornatus*. Eén van ons had de unieke gelegenheid om een exemplaar ervan van dichtbij te zien en te fotograferen. Al lezende in deze laatste *Litteratura Serpentina* van 2017 komt u eraan het einde vanzelf bij uit.

Nou, dat is alwéér een jaargang toegevoegd aan de toch al niet onaanzienlijke reeks. Wij zijn er tevreden over. U hopelijk ook. Rest ons enkel nog alle redactiemedewerkers hartelijk te danken voor opnieuw een jaar uiterst fijne samenwerking. We spreken de hoop uit dat we volgend jaar én op hen, maar zeker ook weer op ú kunnen rekenen.

Fijne feestdagen, een goede jaarwisseling en alle goeds voor 2018.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck

Even more threatened than the garter snakes that are discussed by Bruyndonckx and Salo is the Saint Lucia racer, *Erythrolamprus ornatus*. One of us had the unique chance to observe and photograph an individual up close. Eventually, you will encounter this contribution at the end while reading this last issue of *Litteratura Serpentina* of 2017.

So, another volume is added to an already considerable series. Hopefully this pleases you as much as it pleases us. Finally we would like to sincerely thank the editorial cooperators for the excellent teamwork during the past year. We do not only have our hearts set on being able to rely on them, but also on you during the upcoming year.

Enjoy the holidays, have a good turn of the year and we wish you all the best for 2018.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck

IN DE SERIE **HERPETOLOGISCHE BUNDELS** ZIJN VERSCHENEN:

- Marcel van der Voort, 2014, *Adders onder het gras! Over slangen in mythen en verhalen*. Een bloemlezing van cultuurhistorische artikelen zoals in de jaargangen 13 t/m 31 in *Litteratura Serpentina* zijn verschenen. Tweede, aangevulde en gecorrigeerde oplage. € 17,50.
- *Herpetologische Bundels* deel 2: *Ziekte en gezondheid bij slangen, deel 1, 2012*. Een bloemlezing van medische artikelen uit de jaargangen 1 t/m 10 van *Litteratura Serpentina*. € 27,50.
- *Herpetologische Bundels* deel 3: *Ziekte en gezondheid bij slangen, deel 2, 2012*. Een bloemlezing van medische artikelen uit de jaargangen 12 t/m 25 van *Litteratura Serpentina*. € 29,50.
- Ron Bronckers, 2013, *Adderjagers! Portretten van een verdwenen beroep*. Verzamelde artikelen uit de jaargangen 28 t/m 34 van *Litteratura Serpentina*. € 17,50.
- *Waterslangen, 2013*. Bloemlezing van artikelen over waterslangen uit de jaargangen 1 t/m 30 van *Litteratura Serpentina*. € 15,-.

Binnen Nederland te bestellen door het juiste bedrag + € 2,50 portokosten over te maken op Postbankrekening (IBAN): NL96 INGB 0004 4388 55 BIC: INGBNL2A van de penningmeester van de Europese Slangenvereniging te Lekkum, onder vermelding van de titel van het gewenste deel. U krijgt uw exemplaar dan toegestuurd.

PUBLISHED IN THE SERIES **HERPETOLOGICAL VOLUMES:**

- Marcel van der Voort, 2012, *There's a snake in the grass! About snakes in myths and stories*. € 17,50.
- Ron Bronckers, 2013, *Viper hunters! Portraits of a vanished profession*. € 17,50.
- A.A. Verveen, 2014, *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*. € 29,50.

Please contact the treasurer to order a copy: treasurer@snakesociety.nl. Outside The Netherlands + € 6,50 postage!

